

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*

STRATEGIES ENHANCING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES OF SCHOOLS
UNDER SURIN PROVINCE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ศิริพร แสงตาดโตน¹, สินธวา คามดิษฐ์²

Siriporn Saengtattont¹, Sinthawa Khamdit²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}

Email : gubgib1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน และครูผู้สอน จำนวน 240 คน รวมจำนวน 341 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถาม ซึ่งสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .977 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .961 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจและด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชนและด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 7 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านภาวะผู้นำร่วม 8 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 8 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจ

10 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านชุมชนกัลยาณมิตร 7 กลยุทธ์ และกลยุทธ์ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 7 กลยุทธ์ รวมทั้งสิ้น 6 ด้าน 47 กลยุทธ์ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. กลยุทธ์ 2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3. การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The research aimed to 1) to study the current conditions, desirable conditions, and the needs of quality of enhancing Professional Learning Communities of schools under Surin Province Primary Educational Service Area Office 3 and 2) to develop strategies enhancing Professional Learning Communities of schools under Surin Province Primary Educational Service Area Office 3. The sample group were 101 school principals and 240 teachers, totaling 341 people. The informants were school administrators and heads of academic affairs teachers total 6 people finding by purposive sampling. Moreover, there were 5 experts who assessed the suitability and feasibility of the strategies finding by purposive sampling. Research instruments were 1) questionnaire: Reliability current condition is 0.977 and Reliability desirable conditions is 0.961. 2) semi-structured interview and 3) appropriateness and feasibility assessment of the strategies. The frequency, percentage, means, standard deviation, Pearson product-moment correlation, Cronbach's alpha coefficient and Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) were employed to analyze data.

The findings of this research were as follows: 1) The overall current condition of enhancing Professional Learning Communities of schools was in the high level. Moreover, the desirable conditions of enhancing Professional Learning Communities of schools were in the highest level. Additionally, the priority of needs on enhancing Professional Learning Communities of schools was sorted in descending order including learning and professional development, collaborative team, kalayanamit community (true-friendship community), co-leadership community, community-supportive structure, and shared vision. 2) Strategies enhancing Professional Learning Communities of schools under Surin Province Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 7 strategies for the shared vision, 8 strategies for the co-leadership, 8 strategies for the community-supportive structure, 10 strategies for the collaborative team, 7 strategies for the kalayanamit community (true-friendship community) and 7 strategies for the learning and professional development, totally 6 aspects 47 strategies. The result's

assessment of suitability and feasibility of strategies enhancing Professional Learning Communities of schools under Surin Province Primary Educational Service Area Office 3 indicated that suitability and feasibility in the highest level.

Keywords : 1. Strategies 2. Professional Learning Communities (PLC) 3. Enhancing Professional Learning Communities

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลต่างมีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ Learning Community (PLC) ซึ่งกลไกสำคัญก็คือโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการจากแนวทางการดำเนินงานแบบเดิมสู่การพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ที่จะต้องมีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือร่วมพลังพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพอันเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของพัฒนาการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันสังคมอย่างหนึ่งที่มีการรวมกลุ่มกันของบุคคลภายใต้บรรทัดฐาน ความเชื่อ และค่านิยมเฉพาะทางวิชาชีพของตนซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของชุมชนหรือที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตนเองเสียใหม่เพื่อเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัย และพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้การพัฒนาทางวิชาชีพของครูเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดที่เรียกแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities: PLCs) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและโรงเรียนหลายแห่งปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นในโรงเรียน โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ (Stoll et al., 2006) กล่าวคือ ช่วยพัฒนาทางวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค่นวัตกรรมการเรียนการสอนและความเป็นครูมืออาชีพ (Verbiest, 2008) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการสอนที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างครูและผู้เรียนและส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนและสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นองค์กรชั้นนำ ยึดหลักธรรมาภิบาล มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู้สังคมที่ยั่งยืน พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2564) จะเห็นได้ว่าครูมีหน้าที่ต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมด้วยทักษะที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการสำหรับอนาคตด้วยเหตุนี้ ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง ดังนั้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จึงมีความสำคัญทั้งเชิงนโยบายระดับประเทศจนกระทั่งถึงระดับปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสนใจและขับเคลื่อนองค์การสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาตนเองเพื่อสร้างนักเรียนมีคุณภาพสำหรับเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่มีคุณค่าต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาสถานศึกษาหรือโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทุกคน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้การพัฒนาทางวิชาชีพของครูเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดที่เรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities : PLCs) ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2.2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3.2 ได้กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3.3 ได้ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นำกลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ไปใช้ในการวางแผนการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน และครูผู้สอน จำนวน 240 คน รวมจำนวน 341 คน จาก 233 โรงเรียน โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเคซีและมอร์แกน จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามอำเภอ นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิแล้วสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .977 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 6 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. วิสัยทัศน์ร่วม	4.03	0.07	มาก	4.65	0.07	มากที่สุด	0.154	6
2. ภาวะผู้นำร่วม	3.89	0.06	มาก	4.61	0.02	มากที่สุด	0.185	4
3. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.95	0.10	มาก	4.62	0.05	มากที่สุด	0.170	5

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	3.94	0.07	มาก	4.70	0.04	มากที่สุด	0.193	2
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.93	0.05	มาก	4.69	0.05	มากที่สุด	0.193	2
6. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	3.89	0.11	มาก	4.68	1.40	มากที่สุด	0.203	1
รวม	3.94	0.02	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	0.183	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.07) รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.10) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.07) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.06, 0.11) สภาพที่พึงประสงค์ของของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.04) รองลงมา คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.05) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 1.40) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.02) ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (PNI_{modified} = 0.203) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจและด้านชุมชนกัลยาณมิตร (PNI_{modified} = 0.193) ด้านภาวะผู้นำร่วม (PNI_{modified} = 0.185) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (PNI_{modified} = 0.170) และด้านวิสัยทัศน์ร่วม (PNI_{modified} = 0.154) ตามลำดับ

5.2 กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 7 กลยุทธ์ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ 10 กลยุทธ์ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร 7 กลยุทธ์ ด้านภาวะผู้นำร่วม 8 กลยุทธ์ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 8 กลยุทธ์ และด้านวิสัยทัศน์ร่วม 7 กลยุทธ์ รวมทั้งสิ้น 6 ด้าน 47 กลยุทธ์

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังนี้ สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูสามารถขับเคลื่อน PLC ด้วยการนำร่วมกัน และตัวบ่งชี้ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูทำให้

บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยว อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูยังไม่เกิดความเข้าใจร่วมกันในการขับเคลื่อน PLC ซึ่งการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินการนำทางและทำให้กระบวนการความร่วมมือง่ายขึ้น บทบาทของผู้บริหารจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและครูอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษา สอดคล้องกับธีรยุทธ รุจาคม (2561) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ กัลยาณมิตร รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ร่วมแรงร่วมใจและร่วมมือ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรวิสัยทัศน์ร่วมกัน และลำดับสุดท้ายได้แก่ภาวะผู้นำตามลำดับ ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้บริหารและครูเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริง ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน การรวมตัว รวมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

6.2 กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 7 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจ 10 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านชุมชนกัลยาณมิตร 7 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านภาวะผู้นำร่วม 8 กลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 8 กลยุทธ์ และกลยุทธ์ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 7 กลยุทธ์ กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 รวมทั้งสิ้น 6 ด้าน 47 กลยุทธ์ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ สาสีงชัยและศศิธรดา แพงไทย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างวิสัยทัศน์ร่วมสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้มี กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมภาวะ

ผู้นำร่วม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาทีมร่วมแรงร่วมใจมี กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างชุมชนกัลยาณมิตร กลยุทธ์ที่ 5 เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ส่วนผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่ามีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	
ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	1. สนับสนุนครูและบุคลากรได้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2. สนับสนุนครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมนอกสถานที่ในหัวข้อที่สนใจและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ 3. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 4. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในหัวข้อที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียน 5. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่ขาดประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิทยาการในสถานศึกษาเอง 6. จัดกิจกรรมและโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้สอนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 7. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในหัวข้อที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา
ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	1. สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล 2. พัฒนารูปแบบของการทำงานเป็นทีม 3. สร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	
	4. ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5. เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่อง 6. พัฒนาระบบการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา 7. พัฒนาระบบ แพลตฟอรม์แสดงความคิดเห็น 8. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 9. ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่มและการสร้างนวัตกรรม 10. การจัดวางตัวบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภาระงาน
ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	1. สนับสนุนครูและบุคลากรได้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2. สนับสนุนครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมนอกสถานที่ในหัวข้อที่สนใจและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ 3. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 4. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในหัวข้อที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้นักเรียน 5. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่ขาดประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิทยาการในสถานศึกษาเอง 6. จัดกิจกรรมและโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้สอนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	
	7. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา ในหัวข้อที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา
ด้านภาวะผู้นำร่วม	1. ปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบประเมินผลการดำเนินงานทั้งก่อนและหลังปฏิบัติการกิจกรรม 2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา 3. ใช้เทคนิคการประชุมที่หลากหลายวิธี เช่น การประชุมแบบมีส่วนร่วม การประชุมระดมสมอง การประชุมกลุ่ม 4. สร้างทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกันและนำแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำ 6. พัฒนาระบบกำกับ ติดตาม ครูและบุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนงาน 7. เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นของทีม การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา 8. บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ระบุปฏิทินการทำงาน วางแผนอย่างชัดเจน
ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง 2. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3. มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุมงานกำกับ และดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยรูปแบบการบริการจัดการโดยใช้กระบวนการ PLC 4. พัฒนารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	
	5. สร้างความเข้าใจกับครู บุคลากรของสถานศึกษา และผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียน Lesson study 6. สนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน 7. พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามครูและบุคลากรของสถานศึกษาในการมีส่วนร่วม 100 % 8. สนับสนุนการทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกัน กระบวนการ PLC และการพัฒนาบทเรียน Lesson study
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	1. สนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา 2. สนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมกันทำ SWOT ปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา พัฒนาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษา ระดับชาติและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 3. สนับสนุนการร่วมกันขับเคลื่อน PLC มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ 4. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนจากความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น 5. พัฒนาระบบกำกับ ติดตาม ครูและบุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนงาน 6. มีช่องทางให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน 7. ระบุปฏิทินการทำงานหรือแผนการปฏิบัติงานชัดเจน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำร่วมและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำร่วมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูสามารถขับเคลื่อน PLC ด้วยการนำร่วมกัน และตัวบ่งชี้ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเด่นยว ดังนั้นสถานศึกษาควรมีนโยบายในการส่งเสริมครูด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ควรมีการสร้างทีมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้นำร่วมกันและนำแนวความคิดพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เช่น lesson study เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นของทีม และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

8.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและครูอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกัน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ทีมร่วมแรงร่วมใจ พัฒนาระบบการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ เต็มเวลา สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่ากลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 รวมทั้งสิ้น 6 ด้าน 47 กลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ควรนำกลยุทธ์กลยุทธ์ดังกล่าว ไปใช้เป็นกลยุทธ์ในเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

8.3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหากลยุทธ์ด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการพัฒนาการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาให้ครบรอบด้าน

8.3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อนำเสนอการพัฒนาการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาและมีความต่อเนื่องยั่งยืน

9. เอกสารอ้างอิง

ธีรยุทธ รุจาคม. (2561). การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.

- พงษ์ศักดิ์ สาลิกงชัยและศศิธรดา แพงไทย. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**. 6(8). 4133 -4148.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (2564). **เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565**. สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallance, M. & Thomas, S. (2006). Professional learning communities : A review of the literature. **Journal of Education Change**. 7. 221-258.
- Verbiest, E. (2008). **Sustainable school development : Professional learning communities**. Netherland : Fontys University.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณา พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ตลอดจนการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธะวาคามดิษฐ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาและแนะแนวทางให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ ให้แนวทาง ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารโรงเรียน คณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อนนิสิต เพื่อนครูที่คอยให้กำลังใจ และความช่วยเหลือสนับสนุนทุกอย่างเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัย คุณประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพาคณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพอย่างสูง